Hírzárlat

A legutóbbi kupaszerda napján rettegésben éltem. No nem a magyar csapatok sikeréért szoritottam ilyen felfokozottan, csak az izgulás lehetőségéért, az együtt érző lelkesedés pillanataiért, s mindezt kétszer is egy nap. Tudtam, hogy a Honvéd-mecscset este fölvételről adják a tévében és hogy a románok meg a Petőfi-adó egyenesben közvetitik. Nem akartam tudni az eredményről, én este fölvételről nézve egyenesben akartam részt venni a mérközésen. Ezért az ebédnél át kellett szólnom a szomszéd asztalhoz, nehogy elhangoskodják, hogyan áll a Honvéd, sportújságíró cimborámba belefolytottam a sajttal töltött sertésszeletet és a délutáni-esti taktikán törtem a fejem: hazamegyek, nem hallgatok rádiót, bevásárolok, de a boltossal, egykori csapattársammal nem állok szóba, ha a Vidi-meccs elején Gulyás belekezd valamibe, befogom a fülem, este nem nézem a Hiradó sportösszefoglalóját, a jugoszláv tévén nem figyelem a táblázatokat és rá sem bagózok a szövegre, s így este fél tíz előtt tíz perccel nyugodtan ülök le izgulni.

Hazafelé menet mondtam is barátomnak, hogy figyeld meg, öreg, a Gulyás így fogja kezdeni: szomorú hírrel szolgálhatok önöknek, kedves nézőink stb., aztán a meccs közben ötször elmondja az eredményt a későn jövőknek. Jó, mondta erre, akkor levesszük a hangot. Ebben maradtunk. Kis italokat készítgettünk a fotelok mellé, rágnivalót, közben bekapcsoltuk a tévét és hogy szokjuk: eleve levettük a hangot, a magnón Vivaldi szólt, minket nem érhet semmi baj néztük a képet, egyelőre a farkasok vagy rókák életét bemutató ki filmet. Ezután csapot le [illegible] televiziónéző-ellenes tévésornyszülött, első lapján a hír: kikapott a Honvéd.

Drámai percek után vigasztalni kezdtem magunkat: lehet, hogy 2—1-re, és akkor továbbjutott... igaz, szólt az ellenvetés, akkor azt irják ki: Nyolc között a Honvéd. Mérgelődtünk. Fölhangosítottuk Gulyást, aki azzal kezdte, amivel vártuk, a meccs közben elmondta pontosan ötször azoknak, akik eset'eg későn értek haza a munkából és mi azon tűnődtünk, hogy ha ebben az országban oly sikeresen elrendeltek már egynéhány hírzárlatot, akkor most a köz érdekben miért nem tették meg ezt...

—tus

„Anya csak egy van"

Szemhunyorítva provokált *-efcsé-: Félelem* c. írásával a lap október 23-i számában. A félelem a főiskolások köznapian begyakorlott lelkiállapotára utalt, a provokálás pedig arra: lesz-e végre valaki, aki szól a diákok jelenlegi helyzetéről, problémáiról.

Alábbi írás szerzője, bár az intézmény hallgatója és legalább olyan gyáva, mint a többi, nem érzi magát hivatottnak e kérdések valóban érdemleges tisztázására. Csupán néhány észrevételét adja közre.

Szüret. Ez bizony hálás téma.

Régi jó bevett szokás: a hiányzás napi árfolyama száz forintra taksáltatott. Inflálódunk, lassan ezt is emelni kellene. Azon szerencsés többség közé tartozom, akik a hatórás turnussal indultak ki az édes-dús fürtökkel terhelt, hajnali fagytól jégcsapmerev szőlőtőkék közé. Előfordult, hogy buszok hat óra előtt egy-két perccel már indítottak, megvető szigorúsággal benzingőzölve le azokat, akik a szemközti bolt előtt tülekedtek, reggeli tejecskéjük, kiflicskéjük reményében. „De hát miért nem várnak?" — tette fel a kérdést barátom, majd még ugyanazzal a lélegzettel válaszolt: „Nyilván azért, mert a főiskolának, egy bizonyos határig érdeke, hogy a t. hallgató elkéssen, hiszen ez egyedenkénti százast jelent." „Heuréka!" — ordítottam volna fel, de addigra már összefagyott a szám. Így jobb híján, deres tagokkal mutogattam el neki: „Ha a közveszélyes bűnözőt elfogják és börtönbe zárják, én, a békés állampolgár e bűnöző elítéléséből *közvetett* hasznot élvezek, nyugalmam, általában vett biztonságom így vagyon biztosítva. Ellenben, ha elkések a munkából, nem megyek szüretelni, a főiskola, mint intézmény eme „kihágásomért" *közvetlen* haszonban részesül. Késések, nem igazolható elmaradások mindig is voltak, lesznek. A büntetésül kirótt összeg egésze bizony nem csekély és évenként állandó bevételi forrást jelent. Márpedig ha állandó, akkor számítanak rá, megszokottá válik, bekalkulálják, szükséges lesz, egyszóval na; kell és kész.

Félelemről volt szó. Intézményünk egyes vezetői hajlamosak afféle pótapuka, pótanyuka szerepre. Megható e szeretet, e ragaszkodás, de kinossá is válhat, főként amikor albérletemből a kollégiumba invitáltak lakni, mondván, ne dorbézoljam el igazi anyukám kevéske pénzét. Egyébként is — és itt meleg szülőszemekkel végigmérnek — nem öltözködöm én túlságosan drágán? Honnan futja erre, amikor családom jövedelmi kimutatása a legalsó kategóriába tartozik? (megsúgom; most éppen lány vagyok). Bizonyára csalok. Márpedig aki csal az... Miközben felveszem a nagy pénzt a nehéz gazdasági helyzettől nyomorgó főiskolától.

Főiskolásnak lenni nem kötelező, halljuk elégszer, és valóban nem az. De félni sem. Főleg nem tőlünk. Mert mi aztán a bogárnak se ártunk lévén, hogy az nem a mi szemünkbe repül.

Összegondolta és közreadta:

-darvasi-

Az érem két oldala

I. *Péntek.* Este fél tíz. A Széchenyi téren végigsétálva a Tisza-szálló felé tartok a SZOTE gólyabáljára. A bejárat előtt lányok csapata csivitel, kivillan a kabát alól a kisestélyi, megcsillan a fényben egy-egy ékszer. Két udvarias elegáns srác kezeli jegyem, majd belépek az előcsarnokba. Néhány ismerőst köszöntök. Még nem vagyunk sokan. Felfelé a lépcsőn. A fordulóban megigazítom nyakkendőmet. Kezd bál hangulatom lenni a tükörteremben még vacsoráznak, a mellette lévőben (no nézd csak a fejlődő szocializmust!) ruletteznek. Igaz, a megmaradt vagy elnyert zsetonokat kötelező elvásárolni, mégis tömeg van. A pezsgő bárban egy pár beszélget, kellemes hangulatvilágításnál. Egyedül állok a „pultnál és máris kapom az isteni nedűt. Néhányan belépnek, megszólítanak, — ahogy elmondják nekem — már a harmadik körnél tartanak, de ne haragudjak, sietnek táncolni... és már el is tűnnek a folyosón. A nagyteremben tánciskolát jártaknak szól a zene. Néhányan állnak az ajtóban, nézelődnek, reménykednek, hátha lesz olyan ritmus is amikor bekapcsolódhatnak. Tíz órakor eredményt hirdetnek. Később Maksa Zoltán közepes műsorát hallgatom. Fél tizenegy után telitődik a lépcső. Akik eddig vacsoráztak, most nézelődni, ismerkedni, táncolni indulnak. Én a földszinti bár felé tartok. Bennt tömeg, az asztalok roskadásig üvegekkel, minden hely foglalt. Béla és barátnője invitál üljek melléjük, csak azt nem tudja mire. Négyen szoronganak három helyen. Hátul videodiszkó van, a parányi táncparketten tömeg. Visszatérek az előcsarnokba. Éjfélig egy lánynyal beszélgetek, nézem a forgatagot, élvezem szivárványszíneit, aztán barátomnak adom tombolámat, amit oly kedvesen erőszakolt rám két szervezőcske. Egy jó bálról indulok haza.

II. *Szombat.* Este fél tíz. A JATE-menza felé tartok. Útközben régi barátommal futok össze. „Te mi lesz a menzán?" kérdezi. Gólyabuli. — válaszoltam. MICSODA? — néz rám nagyra meresztett szemekkel. A JATE gólyabulija, — teszem nyomatékosabbá előbbi mondatomat. Még jobban meglepődik. Kifejti: Ő azt hitte, csak valamelyik kar gólyaavatása lesz a menzán, azt álmában sem gondolta volna, hogy a JATE a menzán rendezze meg a gólyabálját... Erre nem tudok én semmit mondani. „Akkor inkább lemegyek a JATE klubba." — legyint. Elérek a menzaudvar kapujához. A bejárat asztallal eltorlaszolva, mint a klasszikus menzabulikon. Először az V-ös menzára megyek. A tájékoztató papír szerint ez a talponálló részleg. Nevére rászolgált. Ködszerű füst fogad. Azok vannak itt, akik ha bármilyen buli (TTK-s, Bölcsész, Jog) van, állandó tagok. Leülök barátaimhoz. S. mondja: Nem tudja ki találta ki, hogy itt legyen a menzán a gólyabál, de szeretne vele elbeszélgetni. „Én inkább kifizetek 100 Ft-ot a belépőért, csak legyen hangulata a bálnak és kulturáltan szórakozhassunk." — kontráz B. Az asztaloknál általános az elégedetlenség. „Az orvosi tudta a Tiszában rendezni a gólyabálját, mi nem?" — hallom, mielőtt a folyosóra lépek.

A III-as menzán a szokásos videodiszkó fogad. Az előtér kihalt. Sanyival átmegyünk a IV-es menzára. Az udvar felől közelítjük meg. Le kell hajolni nehogy a függőfolyosó aládúcolásába verje a fejét az ember. Szűk, kopott lépcső vezet le. Az összekötő alagútban egy asztalt vágott valaki a falhoz. Két lába hiányzik, úgy fekszik egy félreeső zugba hajítva. Aki erről jön le, annak kedvcsináló. A főterem éjjeli menedékhelyre hasonlít. Látom, hogyan készül a meleg szendvics... Barátom jóhiszeműen megkérdi (Mert ő olvasta a hirdetésben!) van-e tatárbeafsteak? A pincér úgy néz rá, mintha elefántpörköltet kérne. A gyertyafény az asztalokon nem tudja leplezni a másfél méter magas fehér csempét a kisterem falán. Az egyetlen jó ötlet a halk jazz, sajnos sercegő lemezről, gyenge minőségben. A II-es menzán az elmaradhatatlan cigányzene fogad. Néhányan énekelnek. Üres asztalok hívogatnak. Míg lenn tömeg volt, itt alig lézengenek. Vissza az udvarra. Néhányan jönnek, ugyanannyian mennek el. Eszembe jutnak X. szavai: Azért rendezi a KISZ az idén a menzán a gólyabálat (bulit), mert a Tisza Szálló-beli bál évek óta veszteséges... MEGÉRTE???

— NOSJÓ —

Tisztelt Ördögh Ottó!

Keserű nevetés hallatszik, miközben elhangzik a hamleti dilemma: eredeti vagy változat? Kedves barátom, be kell ismerned, hogy az emberi akarat ellenkezik a beteljesüléssel. Láthatod, te sem akartad, de mégis eredeti változatot varázsolt írásodból egy tőled idegen kéz.

Szerencsés bennfentes ember vagyok, aki láthatta az eredeti példányt, s így van módom összehasonlítani az új, és sokkal hatásosabb változattal. Szeretném neked bemutatni, milyen kárhoztatható pontosságokat fedeztem fel az eredeti írásban. Így ír az eredeti: „Tartalmilag ott van egyszerre a tragikum és komikum forrásánál". Az alapjában hibás mondat vált aztán az olvasó szeme elé kerülő: „Tartalmilag ott van egyszerre a tragikum forrásánál" végre érthető gondolat alapjává. És mindez csak úgy hipp-hopp.

Továbbolvasva újabb nyomdafestéket nem tűrő szót fedeztem fel az eredetiben: „Bár szórakoztató moziipari terméknek álcázza, mégis moralizáló filmet készít". Szerencsére azonban az idegen kéz nem sokat moralizált, inkább csak normalizálta a mondatban lelt hibát, s így tárta az olvasó szeme elé: „Bár szórakoztató moziipari terméknek álcázza, mégis normalizáló filmet készít."

Felejthetetlen hatást ért el az új változat azzal, hogy az eredeti magyarosságát sikerült a szórend kicserélésével kiküszöbölnie: „nosztalgikusan idézi a rendező egy cigányos „magyar szerenád" kíséretével..." helyett az új változatban: „nosztalgikusan idézi egy rendező cigányos „magyar szerenád" kíséretével..." Minden világossá válik, a rendezőből egy van, ahogy a mondatban is egy hiba volt.

Az új változat stiláris értékét növeli, hogy megtanítja az olvasót arra, hogyan kell a sorok közt olvasni. Ugyanis, ami az eredeti példányban barokkos körmondatokban megfogalmazva le vagyon skribálva, az hála az idegen kéznek, az az újban teljesen hiányzik, vagy a sorok közé szorult. Így a lényeg sem veszett el, mert megtalálható az eredetiben.

A kisebb nyelvészeti újdonságoktól eltekintve (játsszat helyett játszott stb.) is elérte célját az új változat.

Kedves barátom, köszönd a sorsnak, vagy menj el az illetékesekhez (vagy illetékezekhez) de vigyázz arra, ahelyett, hogy rendbe szednéd, üdvözöld őket meleg kézszorítással, melyből a három flekknyi hálapénzt se felejtsd ki.

Tanácsadód:

ÖRDÖG OTTÓ

Derült égből a glossza

Hány még a harminckettő?

Az embernek jó esetben kettő az ötödiken darab van belőle, mi az? A találós kérdés megoldását azért nem közöljük fejtetőre állitott „petit" tipusú kurziv betűkkel, mert a nyomdászoknak nem akarunk felesleges munkát okozni, no meg azért sem, mert ha valaki nem restelli rá az időt és kiszámolja, hogy kettő az ötödiken az éppen harminckettő, továbbá felidézi a harmadikos osztályos általános iskolai olvasókönyvben „Mátyás király és az öreg szántóvető" címszó alatt szereplő tanulságos népi fabulát (emlékeztetőül felidézzük a törökverő Hunyadi két ravasz kérdését; 1. „Messzi van-e még a messzi? 2. „Oszt" hány még a harminckettő?"), akkor kiviláglik hamarosti, mely fontos szerveinkről olvashatunk alant fölöttébb tanulságos történetet.

A történet szereplője olyan személy(iség), aki ugyancsak benne érzi magát abban a korban, amikor a bölcsességfogak meg szokták tisztelni néhány átalvatlan éjszakával az emberfiát, de aki nem lévén bölcsész, még nem részesült a megtiszteltetésben, így tehát a bölcsességet nem bizonyító többi huszonnyolcat igyekszik becsben tartani. Úgy látszik, nem sok sikerrel, mert — bár egyelőre sikerült e bűvös számot húsz fölött maximálnia — egyik éjjel szabályos periodicitással lüktető fájdalomra ébredt. „Jobb alsó ötös." — állapitotta meg a bennfentesek biztonságával, majd miután a Magyarországon érvényben lévő összes fájdalomcsillapító módszert kipróbálta (úgy mint Demalgon, Algopyrin, Quarelin, aztán törkölypálinka sör nélkül, majd ugyanez sörrel, később Algopyrin sörrel, majd Demalgon törkölypálinkával és még néhány permutáció), természetesen hasztalanul, úgy döntött, hogy vérző szívvel bár, huszonötről huszonnégyre csökkenteti rágószerveinek amúgy is alacsony számát.

Helyszínül a SZOTE Fogászati és Szájsebészeti Klinikája jelöltetett ki, ahol hősünk ugyanazt cselekedte, amit rövid újságírói pályafutása során már több izben megbánt: nagyra nyitotta a száját. A gyakorlott és közismerten biztoskezű tanársegéd úr — hősünk átalvatlan éjszakáinak (és fogainak) számát csökkentő tevékenységéért ezúton mondunk köszönetet neki — feltürte ingujját, mélyen ülő foggyökérre számítván, a fogót az ominózus alsó ötösre helyezte, de az szinte magától kijött, és a fogó szárai közt maradt.

Meglepődve néztek össze a klinika munkatársai, hősünk pedig, aki sok fórumon pellengérezte már ki az egyetemisták infantilizmusát, néhány pillanatig karón varjúnak, és akasztott hóhérnak érezte magát.

A jobb alsó ötös: tejfog volt.

(—di —van)

Viszonylat Népköztársasság

Árváltozás — olvasom a november 12-i napilapokban a címet s tudom: ez áremelést jelent. Bizonyos nyelvfilozófiák azt tanitják, hogy a szavaknak elsősorban használatuk van és nem jelentésük, de eme elmélet tudorai meg lennének lőve, ha e szelíd, szégyenlős kifejezést rendszerükbe kellene állítani, hiszen ez az összetett szó mindig az áremelés egyszerű jelentését hordozza. Ugyanakkor a hagyományos(abb) nyelvészet követői is tévútra tévednének, ha a változás kifejezés pironkodó, rokonértelmű szavának neveznék az emelést. Ebből ugyanis az következne, hogy a meglehetősen obszcén súlyemelést *súlyváltozásnak*, a fizikai perverz légkörében megfogant kétkarú emelőt *két karú változónak* neveznénk, a buja matematikusok pedig — egy nyelvi reciproktörvényt alkalmazva — *kétemelős egyenletekről* beszélnének. Már látom a jövőt! A sérves beteg fölött összebólintanak az orvosok: ez bizony *túlváltozta* magát; a hazánkba visszalátogató, külföldivé lett magyar a Hilton kártyaasztalánál megmarkolva martinis poharát ennyit mond: *változok;* s ha én is fölmegyek a JATE rektori hivatalába, akkor a liftben a *második változat* gombját nyomom meg.

Ugyane közleményben olvasom a másik pontatlanságot is; Az árváltozás a szocialista viszonylatból származó termékekre vonatkozik. Állítom: tanultam földrajzot, történelmet, mindennap végig böngészem az újságokat, a televízió híradóját nem tudom kihagyni, de úgy látszik, erre az országra még nem figyeltem föl. A tény tény marad: bővült a szocialista országok tábora, és az új testvérországba, Viszonylat Népköztársaságba is begyűrűzött az árváltozás törvénye.

—di—

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola MSZMP és KISZ-bizottságainak lapja

Felelős szerkesztő: GRÓF RÓZA

Szerkesztőség: 6720 Szeged, Dugonics tér 12. Telefon: 12-119

Megjelenik havonta kétszer Ára: 2,30 forint. Előfizetési díj egy évre 36,80 forint

Terjesztik az intézmények KISZ- és szakszervezeti bizottságai

Kiadja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat Szeged, Tanácsköztársaság útja 10. sz. 6740 Telefon: 12-633. Telex: 82-282.

Felelős kiadó: Kovács László igazgató

Szegedi Nyomda Szeged, Bajcsy-Zsilinszky u. 28. 6720

1985. XI. 25. — 4261. —

ISSN: 0230—791X

Felelős vezető: Dobó József igazgató